

MINDSZENTI LAP

Előfizetési ár:

Egész évre	4 Korona
Fél évre	2 Korona
Negyed évre	1 Korona

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

Hirdetéseket

és nyílt-téri közleményeket a kiadóhivatal jutányos ár mellett közöl.

A csongrádmezei munkásnyomor.

Annak fő okául, hogy munkásaink saját vármegyénk területén biztos és állandó keresetre nem számíthatnak: a földbirtok aránytalan megoszlását és az okszerűtlen gazdálkodási rendszert állapítottuk meg.

Az elsővel már foglalkoztunk; az utóbbinak igazolására csupán egy kézen fekvő példát hozunk föl.

Nagymágocs községben 21.597 holdnyi területen 3950 lélek él, s így ott minden főre 5.4 holdnyi föld esik. Ezt mutatja a statisztika. A valóságban ellenben úgy áll a dolog, hogy ezen területből 8905 holdnak tulajdonosa gróf Károlyi Imre; a királysági rész ma már a Widder testvéreké; nagybirtokkal szerepel még gróf Berchtold Lipótné, s rajtuk kívül csak pár száz holdnak tulajdonosai az egész határban — egyesek.

Hogy van mégis, hogy ezen kiáltó aránytalanság dacára Nagymágocs község lakossága nyomorról, munkahiányról, a megélhetésnek nehézségeiről soha nem panaszkodott?!

Könnyű rá a felelet.

Gróf Károlyi Imre mágocsi uradalma egyike a magyar alföld legelső minta-gazdaságainak, hol a vármegye határain kívül álló munkások százai is állandó, biztos és jól fizetett dologhoz juthatnak. Gróf Károlyi Imre, a ki egyébként lelkes pártolója és Mecénása minden közhasznú gazdasági és kulturális törekvésnek, okszerű gazdasági politikájával bizonyosságát szolgáltatja annak, hogy Csongrád vármegye területén a nagybirtok egy magában nem lehet okozója a most tárgyalt bajnak; sőt ellenkezőleg, élő példát nyújt arra nézve, hogy a belterjes gazdálkodás egyik legfőbb tényezője a tőke-haszonnak épp úgy, mint a dolgozni szerető munkásnép boldogulásának.

A nagyarányú szőlő- és cukorrépa termelés, a mezőgazdasági szeszgyár üzeme, a kiterjedt állattenyésztés stb. mind oly előnyös gazdasági ágak e birtokon, melyek példát nyújthatnának a mágocsinál nagyobb uradalmaknak is hasonló eljárásra.

Eléggé sajnálatos, hogy a kimagaslóan szép és nemes példa nálunk nem talál követőkre.

Laptársunk, a „Szentés Vidéke“,

nagy gyakorlati érzékre és jó szívre valló tág kritikával kíséri a „Budapesti Hírlap“ azon közleményét, a mely ezen cikkeink megírására nekünk is okot szolgáltatott.

Épp úgy, mint mi, ő is az aránytalan birtokviszonyokban s a belterjes gazdálkodás hiányában találja meg a bajok forrását, a mint hogy azt másképp elképzelni nem is lehet; ellenben kizártnak látja az állítólagos tömegnyomort, s részben szinte hozzáférhetetlennek az ajánlott orvosszereket.

Laptársunk szerint Derekegyháza, Mágocs és Sövényháza nemcsak hogy eltartják az ő lakóikat, de még idegen munkásokat is foglalkoztatnak; Horgos község földbirtokosai fényes példával járnak előre a birtok-parcellázásban és az intenzív gazdálkodás meghonosítása körül; ellenben kizártnak látszik az, hogy Mindszenten, Szegváron, Tápén, Aigyón és Sándorfalván a vagyontalanok akár saját birtokhoz, akár bérletekhez jussanak, mert e helységekben a követelőző demagógia utját szegte ezen szándék megvalósításának.

Bár a legnagyobb részben egyet értünk laptársunk nézeteivel, ezt a felfogását elfogadhatónak nem tartjuk.

Ha egyáltalán szó lehet e községekben a demagógiáról, ez a demagógia nem más, mint a leplezett szocializmus: a föld- és munkaéhes tömeg óhajításainak esetleg visszatetsző formában való megnyilatkozása. Hogy egy ilyen alakban megnyilatkozott kérelem csakugyan helyes alapja lenne a komoly tárgyalásoknak, azt mi se állítjuk; ellenben az a meggyőződésünk, hogy maguknak a hatóságoknak áll kötelességükben, hogy a földbirtokhoz jutásnak minden néven nevezendő akadályait szeretettel és tapintattal elhárítsák. Mert hogy a nyomoruság okainak megszüntetését egyedül a demagógia követelőzése akadályozná, ezt elfogadható okul megszívlelni épp oly kevésbé lehet, mint a mily bizonyos dolog az, hogy a belterjes gazdálkodásra való átmenetnek szükségességét is maguknak a nagybirtokosoknak kell sokkal előbb fölismerniök, semhogy a gazdasági kényszer szorítaná erre őket.

Miként lehetne örgróf Pallavicini Sándortól, Károlyi Sándor és Károlyi László grófoktól az érdekelt községek

munkásnépe számára a szükséges mennyiségű területet örök áron vagy haszonbérletre megszerezni: képezze ez azon hatóságok feladatát, a mely hatóságok e szociális kérdés megoldása fölött természetesen gondolkozni s rendelkezni hivatottak és kötelesek.

Országos, megyei, vagy községi politikai élet terén bárhol, bármiféle elveket hangoztassunk is, minden kétségen kívül áll, hogy munkásviszonyaink tarthatatlanok, s e bajokon segíteni ránk nézve magasabb nemzeti érdek és nemesebb hivatás, mint akár csak azon is aggodalmaskodni, vajjon X. báró kerül-e a kormány élére, vagy Y. gróf!

Hogy az ideai aratások folyamán, — július és augusztus hónapokban, — 7000 acélos munkás-kar állott volna minden foglalkozás nélkül vármegyénk területén, ezt mi se hisszük el. Ez képtelen állapot is volna. Ha azonban a „Budapesti Hírlap“ a rendszeres munkahiány idejére vonatkoztatja e számot, állítását készséggel aláírjuk, s bizonyosságot teszünk róla, hogy Csongrád vármegyében igazi tömegnyomorról beszélhetünk abban az időben, mikor a téli hónapokon át tétlenkedésre kárhoztatott munkásnép ezrei mult évi keresményüket fölemészttve újra minden nélkül állnak a világban.

A nincsetlenségnek azt az elérhető képét, mely ilyenkor a szemlélő elé tárul, nem szabad lefesteni. Ha valaki kételkednék állításunkban, ám jöjjön el hozzánk, s merítsen meggyőződést a saját tapasztalásából.

Épp ez a tapasztalásunk int arra bennünket, hogy a belterjes gazdaság üzésén túl szünet nélkül, újra meg újra hangoztassuk a házi ipar meghonosításának égetőleg való sürgősségét. Ezt az eszmét különben Csongrád vármegye törvényhatósága is magáévá tette már az elmúlt évben akkor, midőn e területén lakó, s tél idején foglalkozás és kereset nélkül élő több mint 3500 munkás család érdekéből a háziipar nagyobb mérvű terjesztése céljából háziipar-oktatási szervezetek létesítését, s e célra nagyobb forgalmi tőke és fentartási összeg előteremtését határozta el, — mindeddig eredménytelenül.

Pedig ennek a szervezetnek létesítése nagyfontosságú.

A szegedi „Kereskedelmi és Ipar-kamarának“ ez évi jelentése szerint Csongrádvármegyében, mint a kereseti viszonyok egészséges átalakításának egyik eszköze, valóságosan szükség szerű a házi iparra való nevelés már azon nagy horderejű indokból is, mert csupán az egyoldalú mezőgazdasági foglalkozás nem biztosít a népnek megélhetést, és mert a hajlamuknál fogva munkaszerető, tevékeny családok, kellő alkalom nyújtás mellett, kétségtelenül szeretettel és eredményesen sorakoznának a nekik hozzáférhető háziipari munkák művelésére.

Laptársunk szerint a háziiparnak Csongrádvármegyében alig lehetne talaja, mert nincs meg nálunk a földmunkára szükséges anyag. Hát, ha nincs meg: teremtsük ezt elő! Ha megvan az ipar üzésére való hajlandóság és képesítettség, lehetetlen, hogy az ipari munka magát ki ne fizetné. Bármily primitívnek lássék pl. a szentesi asszonyok ludiómése, bizonyos, hogy az haszonnal jár. Ha a kosár-, gyékény- és szalmafonás, a teknő-, szék-, szénvonó-, seprő- és hálókészítés hasznát hajt egy községben: jövedelmező lehet az másutt is. Ha a bácskai nép hírnevet tud szerezni magának a szövőipar és a selyemtenyészés révén: mért ne tudná ezt a nevet kivívni magának Csongrádmegye népe?!

A kishitűség gyámoltalanság; az eltökélt szándék erő; s az erő akarát, mely — borostyánt arat!

Laptársunk megerősíti azon állításunkat, hogy a csongrádmegyei mun-

kásnép ugyyszólván idegenkedik a szoros értelemben vett azon mezei munkától, melynek végzése neki biztos megélhetést különben se nyújthat.

Nincs mit csudálkozni ezen az idegenkedésen. Mikor és milyen alakban kezdődik ez a munka nálunk? Tavaszkor — az aczatolással. A iaglóval dolgozó mészáros nem megy — csirkét ölni; a kubikos ember nem aczatol, inkább — tüntet. Ott van előtte a dolog, de az nem kell neki, mert gyerekjátéknak tartja. Neki az erős, a kiadós munka kell; azt keresi uton-útfélen; csak hogy idehaza alig talál belőle valamicskét.

Nézetünk szerint nem lehet a hatóságoknak nagyobb fontosságú és hálásabb feladatuk, mint a a tél folyamán buzgón előkészítik a kivitel alá kerülő összes műszaki levezeteket, s akár közut, akár vasut építésről, gát-emelésről, csatornázásról vagy bármely munkálatról lenne szó, tavasz kezdetével menten dologba állítják a munkát keresők ezreit. Ha munka van, nincs munkásnyomor; annál kevésbé lehet pedig szó tömegnyomorról.

Sablonszerű azt állítanunk, hogy mi e tárgyról akár köteteket is tudnánk írni. Pedig valósággal úgy van. Ezer és ezer olyan dolgokat mellőzünk, a mikkel foglalkozni hasznos és érdekes is volna: de hát ezek megbeszélésére se időnk, se terünk nincsen.

Sokat beszélhetnénk róla: milyen üdvösséget hoz szegény népünkre a munkáslakások meghonosítása; mennyire fontos a dohány, szőlő, kender,

paprika, czirok stb. intenzivebb termelése; mily óriási előnyökhöz juthatnának községeink az észszerű baromfi- és haltenyésztéssel. Egyelőre eleget mondottunk. Figyelemmel kísérjük: vajjon az adott viszonyok közepette egyáltalán találtunk-e meghallgatásra.

Mint rendkívül fontos tárgyról, csupán a baromfi- és selyemtenyészésről kívánunk még pár szót ejteni.

Alapos kilátásunk van rá, hogy a földművelésügyi m. kir. miniszterium legközelebb mintegy ezer darab nemes fajtájú baromfit ajándékoz községünk lakói számára. A baromfitenyészésre semmi területünk nincsen, mert az arra illetékes tényezők szűkkeblisége megvonta tőlünk minden jóindulatát.

Szegény és gyalázat soha méltóbban nem érhet egy erkölcsi testületet, mint a hogy erre rászolgált a mindszenti váltásügyi bizottság!

Selyemtenyészésünkről csupán annyit jegyzünk föl, hogy az utóbbi 12 év alatt e czimen 29.972 korona folyt be vármegyénk területén, a szomszédos Bács-Bodrogh vármegye pedig közel 17 millió koronát szerzett ezen a réven.

Ha illetékes hatóságaink jóakarattal vannak az alsóbb néposztály sorának javítása iránt; tudni fogják ez irányban is kötelességeiket.

Végeztünk.

A kamara jelentésének szomorú következtetésével zárjuk le fejtegetéseinket:

„A mig általában rosszak a kereseti viszonyok; a mig a nép szegény; a mig nincs megélhetése és kivált telen a község és városházák kapuin

TARCZA.

SLEMIL.

Slemilt, az annyiszor megénekelt, jól ösmert Slemilt megállítja az Andrássy-uton egy bosnyák, ki azért jött föl a magyar fővárosba, hogy ott Csehországban készült apró dolgokat sózzon a jámbor gjaurok nyakába.

A mint mondtam, egy ilyen bosnyák útjába állt Slemilnek.

— Nagyságos ur! Nézze csak: finom jó bot, azután meg tör is van benne. Vegyje meg. Nagyon olcsón adom. Jobb, mint a puska, nem kell előbb megtölteni. Mindig kész. Szur — és azzal punktum. Én magam csináltam odahaza Boszniában.

Slemil kezébe vette a botot, forgatta jobbra, forgatta balra. Végighuzta ujját a törön, melyen otromba öreg betűkkel be volt nyomva a cseh gyár bélyege, csakhogy ezt ő természetesen nem vette észre. Adott a botért három koronát. Tiszta lélekkel meg mernék rá esküdni, hogy megkapta volna egy koronáért is, de ő természetesen arra nem gondolt.

Mikor hazament, levetette a kabátját, mellényét és a tükör elé állva elkezdett hadonászni a levegőben. Valóságos csatát vívott a láthatatlan ellenséggel. Hajrá! Rajta! Piff-paff, piff-paff, csakugy sivitott a levegő, mikor az éktelen gyiklesővel sebeket ejtett rajta. Majd maga elé állította a ruhafogast ellenfélnek és alaposan ellátta. Tiz vágást

mért rája, le is törte egyik fogát. De mivel petyhüdt izmai nem bírták soká, ledült egy karossékba. Ám azért teljesen meg volt elégedve magával. Most volt először életében ilyen ödöklő szerzám a kezében. Valóban nem hitte volna, milyen könnyen lehet vele banni. Egyet vág: leröpül egy fül; még egyet vág: leröpül a másik fül; szur — és átdöfte az ellenfél hasát. Jönnek az orvosok, bevarrják a tárogó sebet és viszik a haldoklót a kórházba, hol csakhamar kiszervenved.

Kezd a fanáziája működni.

Ma este, ha elmegy a borozóba, már ott lesz a jogász, a ki mindig oly szemtelenül vigyorog reá. Nyakon üti ezt az alakot. Következik a párbaly. Az alak iszonyuan össze lesz kaszabolva. Levágja az egyik fülét, kiszurja két szemét és ráadásul fölvágja a hasát. Ő pedig, hogy a dolog érdekes is legyen, gyenge karczólást kap a homlokára. Azt betapasztják angol flastrommal, mint a hogy azt a bárócskánál, a fogaimazonál látta.

Másnap a lapok hasábjokat irnak; a rikkancsok kiabálaak, hogy: szenzációs!

Este a borozóban mindenki üdvözlö. A tulajdonos, a pinczérek, a csaposlegény, a pinczérányok. És Jolán, a pinczérnök legszébbje, lelkének ideálja össze-vissza csókolja betapasztott homlokát és ölébe ül. Azután odajön a huszárcapitány, ki bemutatja magát és azonnai brudert iszik vele. Ő nevetve meséli el a párbaly részleteit, mondván:

— Csekélység az kérem, nálam semmi! Álmodozásaiból a gazdasszonya riasztja

föl, jelentvén, hogy valami aranymives keresi.

Ehe! Ez is meglepetés lesz Jolánka részére. Hosszu női arany láncz egy medallionnal, melynek egyik oldalán az ő, másik oldalán pedig Jolán arczképe diszeleg. Kifizeti érte azonnal a százhusz koronát. Micsoda öröm lesz ez! Milyen régen kívánkozik már Jolán ilyen nyaklánczra. Ezért bizonyára egy csókot kap tőle.

Kivételesen Ferencz József-kabátot és fehér nyakkendőt vesz föl. Illesztgeti ruháját a tükör előtt legalább egy óra hosszat. Kiköti három száí bajuszát, de azért mégis: sehogy sem akar tetszeni magának.

— Nem értem — mormogja — azon a jogászon minden olyan fess, elegáns.

A borozóban a jogász ma már nem is vigyorgott, hanem egyenesen a szemébe nevetett.

— Nem, ma nem ütöm nyakon — gondolá — majd holnap. Ma átakarom adni a lánczot.

Beült az egyik külön szobába és rendelt asztali borokat. A pinczér hozott.

Jolán ma kivételesen nagyon rossz kedvűnek látszott. De a láncz azért mégis megtette a hatást.

Jolán nagyon, de igen nagyon meg volt hatva.

— Maga nagyon jó gyerek, — mondá és megczirógatta Slemilt.

Igy ültek együtt tizenkét óráig. Slemil bámult maga elé és nem szólt az egész idő alatt semmit. Bár akarta kérni a rég ígért

kénytelen ínségmunkáért zörgetni: addig folyamatban marad a bármilyen gondos és preventív hatósági beavatkozás; mert hiába: megszűnik a földrajongó poétikus szeretete, ha éhezik a család és az ártatlan gyermekek kenyérért sirva fogadják az üres kézzel érkező családfőt.

Vegyések.

— Tiszába full. Vétkes gondatlanság bűnössége terheli Rác János és neje helybeli lakosokat; de még súlyosabb lehet a vád a kisérv bérője: Nagy Ambrus ellen. Ugy történt az eset, hogy e hó 20-án d. u. Nagy Ambrus révbérlőnek 3 és Rác Jánosnak két 5—10 év közötti gyermekeik vígan fürdöttek a szabad Tiszában, még pedig olyan meredek, veszedelmes helyen, hol a községi előljáróság által közfürdő helyül ki nem jelöltetett. Mind ezt a révbérlő alig 30—40 méternyi távolságból szó nélkül elnézte, nyugodtan szállítván át utasait az ördögárok két partjára. Azonban egyszer csak a gyermekek erős sikongatására kellett neki figyelmessé lenni; ez pedig nem mást jelentett, mint azt, hogy Rác Jánosnak 6 éves Annuska nevű leánykája minden segélykiáltás nélkül eltűnt a kis fürdőző társaság szemei elől a szőke vízben. A halászok csak e hó 26-án fogták ki a kis Annuska holttestét, a ki egyedül a szülők és Nagy Ambrus vétkes gondatlanságának lett az áldozata.

— Száj- és körmfájás. Még meg sem szűnt a sertésállományunkat pusztító sertésvész dühöngései, most meg már a közlegelőre járó szarvasmarha csordát fenyegette meg a veszedelem. A száj- és kö-

csókot, de valahányszor figyelmeztetni akarta Jolánt ígéretére, — mindig megakadt torkán a szó.

Jolán pedig a lánczot méregette. Majd megszámlálta, hány szemből áll, közben meg ivott, akár a kefekötő. Tizenkét órakor pedig, rendes szokása szerint, hazaküldte Siemil urfiit.

— Menjen haza, édes, s aludja ki magát. Holnap délután pedig látogasson meg.

A fizetésnél a pinczér becsapta egy koronával. Siemil kivételesen észrevette, de mégsem mert szólani, sőt husz krajczár borralvót adott. Azonkívül Jolán is elkaparított magának egy forintot szerencsepénzül.

Mikor kiért az utcára Siemil, nagyon boldognak érezte magát. Nem ment még haza, szük lett volna neki a lakása, hanem vagy háromszor végig futott az Andrassy-uton.

Utközben bepillantott a bodégába. Nyáron ott kiszedik a nagy tükörablakokat és helyükbe vékony léczekre huzott kuszónvényeket tesznek.

A kit érdekel, mi történik odabenn, csekély fáradsággal megláthatja.

Siemil nem sajnálta ezt a kis fáradságot . . .

Az egyik ablakmélyedésben három alakot pillantott meg: a kapitányt, a jogászt és Jolánt.

Siemilt elfogta a féltékenység. Nem járt az utcán senki, hát nekidőlt a falnak és hallgatódzott.

Éppen a kapitány beszél.

römfájás e hó 27-én a csordában több tehénnel megállapított. E miatt a zárlat nemcsak községünk határára hanem a járás összes községeire és a szomszédos hatóságok területére is elrendeltetett. Ez okból főhólyólag felhívjuk figyelmét a közönségnek, hogy az ily ragályos betegségben szenvedő tehének tejét sem köz-, sem magánfogyasztásra használni nem szabad, mert annak élvezete az emberi szervekben is különféle betegségek keletkezését mozdítja elő. Sőt az ily beteg állatokkal egy udvarban lévő egészséges tehén tejét sem szabad felhasználni, mert a betegség csirája az egészséges állapotban is lappang és valószínűleg röviden jelentkezni is fog. A piacra vagy közfogyasztásra bocsájtandó ilyen tej tulajdonosai igen szigorúan büntetettek.

— Buza tolvajok. „Könnyű a kazal mellett kalászt szedegetni.“ Ugy látszik nem volt ismeretlen ez a közmondás ama két mindszent-ludasoldali asszony előtt sem (neveiket nem áruljuk el), a kik az ördögösi uradalom tartóján a kazal közelében szedegettek kalászt; mert ha a közbiztonságnem volnának olyan hűséges őrei, mint a milyenek csendőreink, a két asszony jól megrakodva buzakévékkel a kazalból, — tértek volna főhadiszállásukra. Gondolják, telik az uraságéból! De hirtelen, mint a villám csillan meg a kakastolla a járőrnek a kukoricza tábla mellett. Erre a két asszony elhányva rakományait, usdí el, előre nem jelzett irányba futásnak eredtek, mintha azzal megmenhették volna magukat a tolvaj bélyegzőtől. Azonban ez egyszer nem volt haszna a futásnak, elfogattak és kérdőre vonták a tollas urak által. Most mezőrendőri kihágásért számolnak a bíróság előtt.

— Verekedés. Katona László és Pus-

— Hát csakugyan olyan ostoba ez a legény?

— Ostoba? — rikácsol a jogász, még lágyfejű is gyenge kifejezése hülyeségének.

— Nagyszerű lány vagy te, Jolán. És ugyan mivel hálálod meg neki ezt a szép lánczot?

— Mivel? Hát förendeltem hozzám holnapra.

— De hiszen hozzám ígérkeztlél!

— Igaz is, szép kapitányom. Hahaha! Hogy fog ez az urfi bámulni, ha nem talál odahaza.

Siemil arcát nem igen lehetett volna megkülönböztetni a pipacstól. Remegett a dühétől. Magához szorította törös botját.

— Nyomorult kigyó! Hát ezt érdemeltem tőled? Azért kuporgattam össze garasaimat a lánczra? Azért hagyom e nyomorult helyen minden pénzemet.

Jolán háttal nekidőlt a léczeknek, hogy a nyiláson át szinte érintette Siemil fejét.

— Az arczképét pedig — mondá a „nyomorult kigyó“ — még ma este kiveszem és bedobom a tűzbe.

Siemil szemei vérben forogtak. A tör kikerült a hüvelyéből, villant egyet a sötétben.

Siemil odaszurt a szive tájéka felé, de hála a kitünő cseh gyártmánynak nem történt semmi baj, legfeljebb az, hogy Siemil keservesen sirt.

Szepessi Jenő.

kás Ignác szegvári lakosok régen táplálták egymás ellen a gyűlöletet. Mint a hogy a legtöbb nem igazi szerelemnek vége szokott lenni, a gyűlöletnek pedig a gatyás magyaroknál leginkább a verekedés szokott lenni a vége. Találkozott a két ellenség egymással és pedig Puskás Nácsi szerencsétlenségére, mert ez üres kézzel volt, Katona Laczi pedig furkós bottal fegyverkezve. Ennek az lett a vége, hogy Puskást majdnem lepedőben kellett hazavinni a csataterről, oly módon kiöntötte régi gyűlöletét és tanujelét adta katonásdiás harci kedvének Katona Laczi.

— Elveszett. A folyó hó 22-én Bertók János vendéglőjében tartott próbabál alkalomával — a tiszai révtől Bertók János vendéglőjéig menet — elveszett egy arany foglalatú, gránáttal kirakott biztosító- (sicherheits) tű, mely a tulajdonos becses emlékének képezi. Kéretik a becsületes megtaláló, hogy — illő jutalom ellenében — a tűt ezen lap kiadóhivatalában beszolgáltatni szíveskedjék. — Ugyancsak e hó 22-én a Bertók vendéglője előtti utcán egy női sál találtatott, melyet tulajdonosa lapunk kiadóhivatalában vehet át.

— Templomszentelés Csanyon. Csany község népessége szép ünnepségre készül. Szeptember hó első napjaiban, a csanyi bucsu napján fogják fölszentelni az ottani díszes katolikus templomot, amelyet három év óta renoválnak és a mely a napokban már teljesen elkészült. A templom felszentelésének ünnepségén részt vesz Jung József püspök is, a ki e végből szeptember 12-én utazik Csanyra. Jung József Csáky Károly gróf váci püspököt fogja helyettesíteni, akit gyöngékedése akadályoz meg abban, hogy a csanyiak templomszentelő ünnepén résztvegyen.

— Ismét tűz. A szomszédos Szegvár községben alig van hét, hogy a vörös kakas el ne kukorikolná magát. A lakosság már-már kétségbe van esve, mert a gyakran előforduló tüzek keletkezésében gyújtogató kezek működését véli látni. E hét folyamán is Pulger Ferenc háza hamvadt el több pénzértékre becsült gazdasági tárgyakkal együtt. Összes kára 820 koronára tehető.

— Vörösmarty-Album. Kulturmissziót teljesít a „Pesti Napló“, mikor minden évszázadban, díszes, ingyenes ajándékokban közelebb hozza a nagy közönség szívéhez a nagy, örökbecsű irodalmi és művészi alkotásokat és azzal, hogy megösmerteü, egyuttal meg is szeretteü a művészetet. Év-év után gyönyörű művészi ajándékokkal, ritka díszművekkel lepi meg karácsonyra olvasóit a „Pesti Napló“, ez a szó legnemesebb értelmében független, szabadelvű és szókimondó lap és most Vörösmartynak a Szózat, és a Vén cigány öserejü költőjének életrajzával egyebek legkiválóbb alkotását (Szózat, Szép Ilonka, Csongor és Tünde és számos más foglalja díszes abumba és adja karácsonyra ajándékol. A Vörösmarty-Album a Zichy Mihály-Album alakjában és nagyságában készül és e tartalmas diszkönyvet 20 nagy több színben nyomott műmelléklet, továbbá 40—50 szövegek fogja díszíteni. E gyönyörű könyvet karácsonyi ajándékol megkapja minden új előfizetője, aki egész éven át fél- vagy negyedévenként vagy havonként, de megszakítás nélkül fizet elő a „Pesti Napló“-ra.

Értesítés.

A helybeli m. kir. állami elemi népiskolák gondnoksága tudomására hozza az érdekelt szülők, gyámok és gazdáknak, miszerint az 1903—1904. tanévi beiratásokat és a tanév kezdetét Csongrádvárm. közig. bizottságának 1901. évi szeptember hó 28-án tartott ülésén hozott 811. számú határozatának megfelelően, a következőképen állapította meg az állami iskolai gondnokság.

A belterületi mindennapi és gazdasági ismétlő iskolai tanulók beiratásai 1903. évi szeptember hó 1. 2. 3. 4. 5. és 7-én.

A külterületi és mindennapi általános ismétlő iskolai tanulók beiratásai 1903. évi szeptember hó 21. 22. 23. 24. 25. 26. 28. és 29-én fognak eszközöltetni.

A „Veni sancte“ szeptember hó 8-án tartatik meg.

A rendes tanítások a belterületi mindennapi iskolákban szeptember hó 9-én, a belterületi gazdasági ismétlő iskolákban szeptember hó 30-án, s végül a tanyai mindennapi és általános ismétlő iskolákban október hó 1-én veszik kezdetüket.

A beiratások fentebb jelzett napokon délelőtt 8—11 óráig; a belterületen az új leányiskolában, a tanyákon pedig az illető tanyai iskola tantermében eszközöltetnek.

A beiratásoknál a következő szabályok tartandók szem előtt:

1. Az elemi mindennapi iskolába a 6 évet még be nem töltött és a 12 évet már meghaladott gyermekeket rendszerint fölvenni nem lehet.

2. Oly gyermekeket, a kik eléggé fejlettek és a kiknek a 6-ik év betöltéséhez a beiratáskor legfeljebb három hónapjuk hiányzik, csak az esetben lehet az elemi iskola első osztályába felvenni, ha az elemi iskolában elegendő hely áll rendelkezésükre, illetőleg ha a hat évet teljesen betöltött mindennapi tankötelesek már mind felvették.

3. A hat évesek, mint kezdők iratnak be, a korosabbak az előző tanévi és kielégítő előmenetelük szerint a magasabb osztályokba.

4. A más községből vagy más intézetből jött tanulók nyilvános bizonyítványuk, anyakönyvi kivonatuk, tanköteles összeírásai bizonyítványuk és oltási bizonyítványok felmutatása után, a bizonyítvány nélkül jelentkezők felvételi vizsga sikeres kiállása esetében vehetők fel a bizonyítványuknak, illetve ismereteiknek megfelelő osztályba. A felvételi vizsgát teljesen díjmentes.

5. Az oltási bizonyítványt minden tanuló köteles a beiratáskor felmutatni, vagy a beolást más módon igazolni.

6. Magánuton tanult növendékek érvényes bizonyítványt kötelesek felmutatni arról, hogy az illető osztályról melyet végeztek, valamely nyilvános elemi népiskolában nyilvános vizsgát tettek.

7. A 12-ik évtiket betöltött mindkét nembeli tankötelesek, ha csak be nem igazolják azt, hogy: a) iparos vagy kereskedő-tanonc-iskolába, b) felső- vagy polgári népiskolába, c) felsőbb leányiskolába, d) középiskolába, e) szakiskolába járnak, — az általános avagy a gazdasági ismétlő iskolába irandók be. Azon tanuló, a ki a tanév második felében tölti be a 12-ik évet, köteles a mindennapi iskolába járni.

8. A ragályos bajban szenvedő, vagy undorító betegségben levő, avagy hülye tankötelesek az iskolába föl nem vehetők. Ilyen esetekben azonban az illetékes hatósági orvos véleménye mindig kikérendő.

9. Azon szülő, gyám vagy gazda, a kinek gyermeke vagy gyámoltja a beiratások alkalmával bármi okból visszautasított panaszával a gondnoksághoz fordulhat.

10. A beiratkozott tanuló, tanév közben csak a lakóhely változtatása esetén léphet át más iskolába.

11. A gyermek születési időpontjának igazolására, kívánatra az anyakönyvi kivonat szerzendő be.

12. Azon szülők, gyámok és gazdák, kik gyermekeiket, gyámoltjaikat, illetve tanonczaikat a kellő időben be nem iratják, az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 4. §-a értelmében a községi előjáróság által büntettetni fognak.

Mindszenten, 1903. augusztus hó 19-én.

Muszil Vilmos, Tary István,
igazgató. gond. elnök.

Szerkesztői üzenet.

Dr. O. Helyben. Czikke, anyagalmaz miatt, lapunk jelen számából kimaradt. Jövő számunkban közöljük.

Felölsszerkesztő és kiadótulajdonos:
Weisz Ignác.

Ház és birtok eladás.

A vásárhelyi utczában a Béressy-féle iskola melletti ház, továbbá Pusztapalóson 31—44 holdas, Majsához tartozó Kigyós pusztában tanyaépülettel ellátott 17 hold, esetleg 30 hold; ugyanott több rendbeli 3 holdas részletek, majsai felsőjárásban egy 40 holdas tanyas

FÖLDBIRTOKOK

szabad kézből örök áron eladók. — Értekezni lehet Tary Endre ügyvéd urnál Majsán, vagy e lap kiadóhivatalában. A földek ára kat. holdankint 150—200 forint között kedvező fizetési föltételekkel állapítható meg.

Földhaszonbéri hirdetés.

Gróf Berchtold Lipótné szül. gróf Károlyi Nandine Öméltósága tulajdonát képező a SZEGVÁR határában fekvő $619 \frac{737}{1100}$ hold kiterjedésű SZÁRAZ RÁTAI (halus ráta) birtok folyó 1903. évi október hó 1-től 10 egymás után következő esztendőre házi kezelés kötelezettsége mellett haszonbérbe adatik.

A haszonbérbe adás zárt ajánlati verseny tárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverésen 1903. évi augusztus 31-én d. e. 9 órakor a szegvári határban fekvő tételhái gazdaságban fog eszközöltetni és pedig első sorban $30 \frac{0}{1100}$ holdakra osztott parcellákban s a mennyiben az egész birtok ilyen részletekben kiadható nem lenne, az egész terület egy tagban bocsájtatik kiadás alá.

Tartoznak bérelni szándékozók megfelelő bánatpénzzel felszerelt írásos zárt ajánlataikat, — melyekben a kibérelni szándékolt holdak száma, helye, s a holdanként megajánlott haszonbér összege számokkal is, betűkkel is kiirandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő bérbeadási feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti — borítékba zárva az árverés megkezdése előtt alólirott jószágfelügyelőségnél Árpádhalmán (u. p. Orosháza) vagy a helyszínén benyújtani.

Bánatpénzül a benyújtott írásbeli ajánlatokhoz holdankint 4 korona csatolandó, illetve a szóbeli árverés megkezdése előtt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban leteendő. Az írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés befejezése után fognak felbontatni. Tulajdonos Grófnő fentartja magának a jogot az árverés eredményét egészben, vagy részben jóváhagyni. A felosztási térkép, s az árverési, illetve kötendő haszonbéri szerződések feltételei alólirott jószágfelügyelőségnél vagy a tételhái gazdaságban bármikor megtekinthetők.

JÓSZÁGFELÜGYELŰSÉG.

Vörösmarty-Album.

INGYEN!

A Pesti Napló, amely eddigelé az Ember tragédiáját, Arany János balladáit Zichy Mihály illusztrációival, Katona József Bánk bán-ját, a Himfy-Albumot, a Költők-Albumát, tavaly a remek kivitelű Zichy-Albumot, stb. adta olvasóinak a könyvpiaczon általánosan feltűnést keltő kiállításban, az idén eddigi kiadványait felülmúló fényvel és pompával, a Vörösmarty Mihály-Albumot fogja olvasóinak karácsonyi ajándékkul adni. A Vörösmarty-Album, a Zichy-Albumnál is díszesebb kiállításban nagy kvart alakban fog megjelenni. Magában foglalja a költő életrajzát. Csongor és Tündét, Vörösmartinak e kedves drámai költeményét, a Szózatot a Vén cigányt, Szép Ilonkát és Vörösmartynek legkiválóbb költői alkotásait, kiváló művészek eredeti festményeivel és rajzaival, husz műmellékletben és számos szövegbe nyomott képpel és illusztrációival, a valóban remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színnyomású lesz, amilyen eddig alig jelent meg magyar dísműben. A Vörösmarty-Albumot megszerzhetik mindazok, akik a Pesti Naplóra, a mely a legrégebb, legfüggetlenebb és egyike a legelterjedtebb politikai napilapoknak egy évre előfizetnek.

Akik most lépnek az előfizetők sorába és akár havonta is, de állandóan, legalább egy évig előfizetők maradnak, szintén megkapják a Vörösmarty-Albumot. Minden félreértés elkerülése végett megjegyezzük, hogy akik a Zichy-Albumot az 1903. évre való előfizetés alapján tehát 1903. évi ajándékkul kapják, azok a Vörösmarty-Albumot csak ugy kapják meg, ha újra egész évre előfizetnek.

A Pesti Napló előfizetési ára: Egész évre 28 kor.; félévre 14 kor.; negyedévre 7 kor.; egy hóra 2 kor. 40 fillér. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrásy-ut 27. sz. a. van.